

Дидактичні матеріали до роману Бова Б'єрґа «Ауергаус»

Налаштуйтеся на відповідний настрій.

Подивіться кліп британського поп-рок гурту 80-х Madness на пісню Our House, яку слухали на касеті герої книги і від якої походить назва їхньої комуні. Про що ця пісня?

<https://www.youtube.com/watch?v=rXuvdeEC5y8> (Текст пісні у додатку)

Герої роману Бова Б'єрґа «Ауергаус» Назвіть героїв роману та доберіть прізвисько для кожного/кожної. Нехай ці імена залишаться на дошці, як підказка.

Сюжет Чому сюжет роману розвивається не лінійно? За яким принципом твір поділено на 3 частини?

Структура Запишіть ланцюжок подій у творі.

Оповідач Хто розповідає історію Ауергаусу? Що для оповідача по-справжньому важливо в цій історії?

Питання:

- Пригадайте поїздку Гьопнера до психіатрії. Якими були враження героя від того, що він побачив? Прочитайте уривок (с.46-47) як Гьопнер уявив себе у божевільні: яким для нього постав цей світ? Чи зміг він побачити світ очима Фрідера?
- У який спосіб Фрідер вчинив спробу самогубства? Що його врятувало?
- Яким в уяві героїв постає Берлін? Чому це місто важливе?

Підказка: «Після закінчення школи я хотів якнайшвидше перебратися до Берліна. Я ще ніколи не був там. Лише знав, що можна не йти до армії, якщо там живеш. І що ніби посередині проходила стіна».

- «Якщо ти в тюрязі, то не мусиш іти до армії, і якщо ти в божевільні – теж. Берлін – це ж і те, й друге водночас, тюрма й божевільня».
- «Будинок Фрідерового дідуса, який стояв у центрі села». Чому кожен із героїв опинився у Ауергаусі? Яку роль щодо Фрідера обирає кожен із мешканців будинку?
- Що таке «справжнє життя» для мешканців Ауергаусу? Як вимірюється його «справжність»?

***Підказка:** «Так чи інак, ми жили справжнім життям: прокидались, готували сніданки, грали в бадмінтон, купували продукти й разом куховарили. ... Справжнє життя, де було доволі багато балачок – за сніданком, в обід та ввечері, – і всі ці балачки означали одне: нагляд за одним із нас, тим, хто якимось намагався накласти на себе руки».*

- Що формула birth, school, work, death означала для героїв книги?
- Поясніть теорію «любові» Віри. Чи погоджувався із нею Гьопнер? Чи згодні з нею ви? Як ця теорія вплинула на їхні стосунки?

***Підказка:** «Ми з нею разом! Вона завжди говорить, що любов – це не пиріг, який стає меншим, якщо його ділити».*

- Чому одного дня кухня перетворилась на «тренувальний центр»? Що там тренували? Герої порушували закон і усвідомлювали це. Сформулюйте ваше ставлення до кримінальної діяльності персонажів книги.
- Чим для мешканців Ауергаусу стала новорічна вечірка? Чи можна вважати її точкою неповернення для героїв?
- Гьопнер унікав медогляду. Якою була справжня причина цього? Що його лякало?
- Фрідер прийшов на медогляд до Гьопнера, щоб допомогти йому. Чим керувався Фрідер, коли це робив? Чому для нього це було важливо?
- Чому поліція прийшла у Ауергаус із обшуком?
- Автор пропонує два фінали: утопійний та реальний. Що сталось із героями наприкінці? Як склалась їхня доля?
- Чотири рази у книзі виникав образ сокири. Пригадайте ці епізоди, встановіть зв'язок між ними.

***Підказка:** батько пішов за сокирою у підвал і знайшов Фрідера; коли підлітки слухали пісню Our House, у дім прийшов сусід по сокиру; за її допомогою Фрідер вчинив злочин у центрі міста, котрий винесено в 1 розділ; прощаючись з Ауергаусом, мешканці шукали сокиру.*

Які проблеми порушено у творі?

Запишіть їхній перелік. Розкрийте кожну з них (дружба, порушення закону, свобода, майбутнє, цінності, суїцид, стосунки).

Суїцид.

Спроба самогубства Фрідера – одна із найгостріших проблем книги, до проговорювання якої постійно повертаються герої, котру намагається осмислити оповідач. Прочитайте кожен із епізодів та поміркуйте, чи можемо ми визначити конкретну причину самогубства Фрідера? Що з ним сталось? Які сторони проблеми розкриває кожен із уривків?

А.

Чи взагалі може бути достатня причина для самогубства, запитав Кед. Його погляд никав рядами. На мені він завис. Я дивився на дошку так пильно, як тільки міг.

– Пане Гьопнер?

Звідки мені знати? Деякі люди накладають на себе руки. Це дурість. Але чому? Цього жодна людина не знає. Їх самих уже не можна запитати. Принаймні тих, кому це вдалося. Тих, кому не вдалося, – то їх ще запитаєш. Але чи рахується те, що вони скажуть? Можливо, для невдалої спроби самогубства були зовсім інші причини, ніж для вдалої? **(С. 24)**

Б.

Я не наважувався запитати Фрідера про причину. Ми завжди підколювали його, що батьки в нього фермери. Коли перед школою він допомагав у господарстві, то від нього тхнуло хлівом. Окрім учителів, ніхто не називав його на ім'я. Усі казали просто «селюк».

Чи це було причиною, щоб накласти на себе руки? Фрідер відгукувався на це прізвисько, а коли телефонував мені додому, то сам казав: «Привіт, це селюк».

Яка причина для самогубства була «достатньою», запитав сьогодні зранку Доктор Кед.

Кілька років тому старша сестра Лотара вночі пішла до лісу і повісилася. Але вона була вагітною, як говорили потім. Доволі парадоксальна причина, щоб покінчити з життям. Вона взяла із собою кілька свічок. Коли її знайшли, свічки, кажуть, ще горіли. Їй ще не було вісімнадцяти. Не стати вісімнадцятилітнім – це ж лайно. Коли комусь не виповнюється вісімнадцять, то все марно. **(С. 33-34)**

В.

Суїцид. Це звучить як хвороба, подумав я. Або як ліки. Раніше ми називали це самогубством. Або спробою самогубства. Тепер Фрідер завжди говорив про добровільну смерть. Я не думаю, що Фрідер був вільним, коли проковтнув пігулки. Якщо все впливає з одного-єдиного рішення, то де ж тут свобода вибору? **(С. 55)**

Г.

Узагалі-то Фрідер мені не обіцяв, що більше не захоче себе вбивати. Але я не міг сказати це Вірі.

– Він уже не зробить цього.

– Уяви, зранку він не приходять на сніданок. Ти даєш йому поспати: можливо, його звільнили з перших уроків. В обід ти повертаєшся, він все ще у своїй кімнаті. Ти думаєш: то й що, можливо, він погано спав уночі. Увечері ти стукаєш у двері, але він не реагує. Ти стукаєш іще раз, дуже гучно, тоді мусиш відчинити двері. У кімнаті темно. Ти вмикаєш світло. Він лежить у ліжку. Ти підходиш ближче. Він холодний. Лікар швидко каже, що ти міг його врятувати, якби тоді зранку зазирнув до нього. Ти винний!

– Я не винний.

– Ага, значить, ти думав про це? **(С. 59-60)**

Д.

Я не розумів, чому хтось хоче звести рахунки з життям. Навіть після усіх цих тижнів я не розумів цього.

Ну, тобто я ніби вже й розумів, але не розумів, щоби хтось таки дійсно спробував це зробити. Сумувати і хотіти себе вбити – це ж геть різні речі.

Я знав, що таке депресія. Мама колись мені пояснила. Це коли хтось просто сидить. Чи лежить. І більше нічого не може робити. Зазвичай одна думка іде за іншою. Але коли маєш депресію, то немає жодної думки. Вони просто зупиняються.

Мозок із депресією – це як велосипед зі зламаним шатуном. Можеш скільки завгодно налягати на педалі, але не зрушиш із місця. **(С.72-73)**

Е.

Я не хотів себе вбивати. Я просто не хотів більше жити. Я думаю, це різні речі. **(С.77)**

Є.

Коли я думав про те, що він учинив суїцид, то завжди бачив його повішеним. Пістолета в нас не було, а під потяг він би не кинувся, це я знав ще відтоді. Йому була бридка думка про те, щоб закінчити так. «Малинове місиво», – казав він.

Стрибнути з висоти теж було складно. Ніде не було дійсно високих будинків. Та й зі стрибками проблема малинового місива так само залишалась.

Пігулки здавалися мені якимись банальними. З пігулками він уже сто раз спробував. Не було би прогресу. **(С.88)**

Ж.

– У той момент, коли ти ковтнув пігулки, в певному сенсі саме тоді я жив на повну. Все було б добре. Я був цілком впевненим у собі й усяке таке. Якби я завжди так почувався, то б узагалі не пив пігулок. Але щоб таке відчувати, треба було їх випити.

Я сказав:

– Але ж ти знаєш, що все одразу скінчиться.

– Власне, коли ти їх ковтаєш, у ту мить уже все скінчилося. І ти вже з цим змирився. Більше не буде випускних екзаменів. Ти ніколи не переїдеш. Ніколи не пізнаєш, як воно – спати з жінкою. І до всього цього байдуже. У цю мить ти справді живеш. **(С. 111)**

З.

Чому Фрідер хотів убити себе, тоді, вперше? Що більше я з ним розмовляв про це, то більш виразним ставало запитання. Аж доки воно, певною мірою, щезло. Я не знайшов відповіді, але й питання якось щезло.

Чи тепер із вдалим суїцидом Фрідер мав ті самі причини, що й тоді, коли спроба була невдалою? Коли б я мусив обрати, то краще обрав би неможливість, яка залишає більше можливостей. Якщо я сьогодні себе не вбив, то все ще міг убити себе завтра. Але якщо я себе вбив сьогодні, то завтра вже не зможу себе не вбити. Це логічно. **(С. 272)**

Творче завдання.

Якби ви писали рецензію на цей роман, який заголовок ви для неї обрали б? Яке речення із вашої рецензії можна було би винести на обкладинку книжки?

Враження.

Роман Бова Б'єрґа «Ауергаус» – утопія чи антиутопія? З'ясуйте значення цих понять. Доведіть свою думку.

Пригадайте:

Які ще твори про підлітків, котрі жили комунією, ви знаєте? «Володар мух» Вільяма Голдінґа чи «Будинок, в якому...» Мар'ям Петросян, інші?

Міждисциплінарні зв'язки.

Знайдіть інформацію та прочитайте про явище «Паркомуни» – місця, де у Києві на початку 90-х жили та творили митці. Це був простір творчої свободи та креативних ідей, сквот, у якому народжувалось мистецтво. Чи близька вам ідея такого об'єднання?

Також:

- Подивіться самопрезентацію автора роману «Ауергаус» Бова Б'єрґа на фестивалі Книжковий Арсенал: <https://www.youtube.com/watch?v=9gryrnFXQ00>
- Послухайте пісню британського гурту The Godfathers *Birth, School, Work, Death*, що стала гаслом для мешканців комуни: <https://www.youtube.com/watch?v=QO5dcWOP75M>

Додаток:

Our House, гурт Madness

Father wears his Sunday best
Mother's tired, she needs a rest
The kids are playing up downstairs
Sister's sighing in her sleep (ah)
Brother's got a date to keep,
he can't hang around

Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our

Our house, it has a crowd
There's always something happening
And it's usually quite loud
Our mum she's so house-proud
Nothing ever slows her down
and a mess is not allowed

Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our
Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our
(something tells you that you've got
to move away from it)

Father gets up late for work
Mother has to iron his shirt
Then she sends the kids to school
Sees them off with a small kiss (ah)
She's the one they're going
to miss in lots of ways

Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our

I remember way back then when
everything was true and when
We would have such a very good time,
such a fine time

Such a happy time
And I remember how we'd play,
simply waste the day away

Then we'd say nothing
would come between us

Two dreamers

Father wears his Sunday best
Mother's tired, she needs a rest
The kids are playing up downstairs
Sister's sighing in her sleep
Brother's got a date to keep,
he can't hang around

Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our

Our house, was our castle and our keep
Our house, in the middle of our street
Our house, that was where we used to sleep
Our house, in the middle of our street
Our house, in the middle of our street,
our house

Питання:

- Пригадайте поїздку Гьопнера до психіатрії. Якими були враження героя від того, що він побачив? Прочитайте уривок (с.46-47) як Гьопнер уявив себе у божевільні: яким для нього постав цей світ? Чи зміг він побачити світ очима Фрідера?
- У який спосіб Фрідер вчинив спробу самогубства? Що його врятувало?
- Яким в уяві героїв постає Берлін? Чому це місто важливе?

***Підказка:** «Після закінчення школи я хотів якнайшвидше перебратися до Берліна. Я ще ніколи не був там. Лише знав, що можна не йти до армії, якщо там живеш. І що ніби посередині проходила стіна».*

- «Якщо ти в тюрязі, то не мусиш йти до армії, і якщо ти в божевільні – теж. Берлін – це ж і те, й друге водночас, тюрма й божевільня».
- «Будинок Фрідерового дідуся, який стояв у центрі села». Чому кожен із героїв опинився у Ауергаусі? Яку роль щодо Фрідера обирає кожен із мешканців будинку?
- Що таке «справжнє життя» для мешканців Ауергаусу? Як вимірюється його «справжність»?

***Підказка:** «Так чи інак, ми жили справжнім життям: прокидались, готували сніданки, грали в бадмінтон, купували продукти й разом куховарили. ... Справжнє життя, де було доволі багато балачок – за сніданком, в обід та ввечері, – і всі ці балачки означали одне: нагляд за одним із нас, тим, хто якимось намагався накласти на себе руки».*

- Що формула birth, school, work, death означала для героїв книги?

- Поясніть теорію «любові» Віри. Чи погоджувався із нею Гьопнер? Чи згодні з нею ви? Як ця теорія вплинула на їхні стосунки?

***Підказка:** «Ми з нею разом! Вона завжди говорить, що любов – це не пиріг, який стає меншим, якщо його ділити».*

- Чому одного дня кухня перетворилась на «тренувальний центр»? Що там тренували? Герої порушували закон і усвідомлювали це. Сформулюйте ваше ставлення до кримінальної діяльності персонажів книги.
- Чим для мешканців Ауергаусу стала новорічна вечірка? Чи можна вважати її точкою неповернення для героїв?
- Гьопнер уникав медогляду. Якою була справжня причина цього? Що його лякало?
- Фрідер прийшов на медогляд до Гьопнера, щоб допомогти йому. Чим керувався Фрідер, коли це робив? Чому для нього це було важливо?
- Чому поліція прийшла у Ауергаус із обшуком?
- Автор пропонує два фінали: утопійний та реальний. Що сталось із героями наприкінці? Як склалась їхня доля?
- Чотири рази у книзі виникав образ сокири. Пригадайте ці епізоди, встановіть зв'язок між ними.

***Підказка:** батько пішов за сокирою у підвал і знайшов Фрідера; коли підлітки слухали пісню Our House, у дім прийшов сусід по сокиру; за її допомогою Фрідер вчинив злочин у центрі міста, котрий винесено в 1 розділ; прощаючись з Ауергаусом, мешканці шукали сокиру.*

Які проблеми порушено у творі?

Запишіть їхній перелік. Розкрийте кожну з них (дружба, порушення закону, свобода, майбутнє, цінності, суїцид, стосунки).

Суїцид.

Спроба самогубства Фрідера – одна із найгостріших проблем книги, до проговорювання якої постійно повертаються герої, котру намагається осмислити оповідач. Прочитайте кожен із епізодів та поміркуйте, чи можемо ми визначити конкретну причину самогубства Фрідера? Що з ним сталось? Які сторони проблеми розкриває кожен із уривків?

А.

Чи взагалі може бути достатня причина для самогубства, запитав Кед. Його погляд нікав рядами. На мені він завис. Я дивився на дошку так пильно, як тільки міг.

– Пане Гьопнер?

Звідки мені знати? Деякі люди накладають на себе руки. Це дурість. Але чому? Цього жодна людина не знає. Їх самих уже не можна запитати. Принаймні тих, кому це вдалося. Тих, кому не вдалося, – то їх ще запитаєш. Але чи рахується те, що вони скажуть? Можливо, для невдалої спроби самогубства були зовсім інші причини, ніж для вдалої? (С. 24)

Б.

Я не наважувався запитати Фрідера про причину. Ми завжди підколювали його, що батьки в нього фермери. Коли перед школою він допомагав у господарстві, то від нього тхнуло хлівом. Окрім учителів, ніхто не називав його на ім'я. Усі казали просто «селяк».

Чи це було причиною, щоб накласти на себе руки? Фрідер відгукувався на це прізвись-

ко, а коли телефонував мені додому, то сам казав: «Привіт, це селяк».

Яка причина для самогубства була «достатньою», запитав сьогодні зранку Доктор Кед.

Кілька років тому старша сестра Лотара вночі пішла до лісу і повісилася. Але вона була вагітною, як говорили потім. Доволі парадоксальна причина, щоб покінчити з життям. Вона взяла із собою кілька свічок. Коли її знайшли, свічки, кажуть, ще горіли. Їй ще не було вісімнадцяти. Не стати вісімнадцятилітнім – це ж лайно. Коли комусь не виповнюється вісімнадцять, то все марно. (С. 33-34)

В.

Суїцид. Це звучить як хвороба, подумав я. Або як ліки. Раніше ми називали це самогубством. Або спробою самогубства. Тепер Фрідер завжди говорив про добровільну смерть. Я не думаю, що Фрідер був вільним, коли проковтнув пігулки. Якщо все впливає з одного-єдиного рішення, то де ж тут свобода вибору? (С. 55)

Г.

Узагалі-то Фрідер мені не обіцяв, що більше не захоче себе вбивати. Але я не міг сказати це Вірі.

– Він уже не зробить цього.

– Уяви, зранку він не приходив на сніданок. Ти даєш йому поспати: можливо, його звільнили з перших уроків. В обід ти повертаєшся, він все ще у своїй кімнаті. Ти думаєш: то й що, можливо, він погано спав уночі. Увечері ти стукаєш у двері, але він не реагує. Ти стукаєш іще раз, дуже гучно, тоді

мушиш відчинити двері. У кімнаті темно. Ти вмикаєш світло. Він лежить у ліжку. Ти підходиш ближче. Він холодний. Лікар швидкої каже, що ти міг його врятувати, якби тоді зранку зазирнув до нього. Ти винний!

– Я не винний.

– Ага, значить, ти думав про це? **(С. 59-60)**

Д.

Я не розумів, чому хтось хоче звести рахунки з життям. Навіть після усіх цих тижнів я не розумів цього.

Ну, тобто я ніби вже й розумів, але не розумів, щоби хтось таки дійсно спробував це зробити. Сумувати і хотіти себе вбити – це ж геть різні речі.

Я знав, що таке депресія. Мама колись мені пояснила. Це коли хтось просто сидить. Чи лежить. І більше нічого не може робити. Зазвичай одна думка іде за іншою. Але коли маєш депресію, то немає жодної думки. Вони просто зупиняються.

Мозок із депресією – це як велосипед зі зламаним шатуном. Можеш скільки завгодно налягати на педалі, але не зрушиш із місця. **(С.72-73)**

Е.

Я не хотів себе вбивати. Я просто не хотів більше жити. Я думаю, це різні речі. **(С.77)**

Є.

Коли я думав про те, що він учинив суїцид, то завжди бачив його повішеним. Пістолета в нас не було, а під потяг він би не кинувся, це я знав ще відтоді. Йому була бридка думка про те, щоб закінчити так. «Малинове місиво», – казав він.

Стрибнути з висоти теж було складно. Ніде не було дійсно високих будинків. Та й зі стрибками проблема малинового місива так само залишалась.

Пігулки здавалися мені якимись банальними. З пігулками він уже сто раз спробував. Не було би прогресу. **(С.88)**

Ж.

– У той момент, коли ти ковтнув пігулки, в певному сенсі саме тоді я жив на повну. Все було б добре. Я був цілком впевненим у собі й усяке таке. Якби я завжди так почувався, то б узагалі не пив пігулок. Але щоб таке відчувати, треба було їх випити.

Я сказав:

– Але ж ти знаєш, що все одразу скінчиться.

– Власне, коли ти їх ковтаєш, у ту мить уже все скінчилося. І ти вже з цим змирився. Більше не буде випускних екзаменів. Ти ніколи не переїдеш. Ніколи не пізнаєш, як воно – спати з жінкою. І до всього цього бай-дауже. У цю мить ти справді живеш. **(С. 111)**

З.

Чому Фрідер хотів убити себе, тоді, вперше? Що більше я з ним розмовляв про це, то більш виразним ставало запитання. Аж доки воно, певною мірою, щезло. Я не знайшов відповіді, але й питання якось щезло.

Чи тепер із вдалим суїцидом Фрідер мав ті самі причини, що й тоді, коли спроба була невдалою? Коли б я мусив обрати, то краще обрав би неможливість, яка залишає більше можливостей. Якщо я сьогодні себе не вбив, то все ще міг убити себе завтра. Але якщо я себе вбив сьогодні, то завтра вже не зможу себе не вбити. Це логічно. **(С. 272)**